

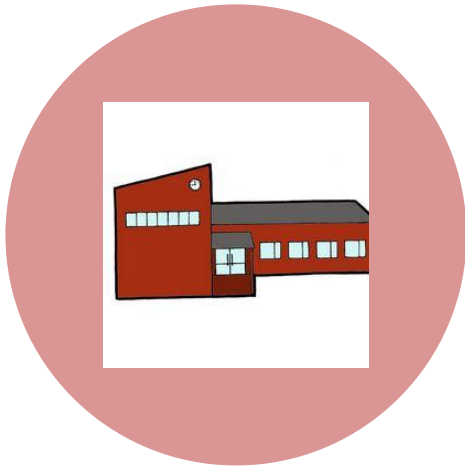
Voimauttava vuorovaikutus käyttöön

**Ali-Juhakkalan koulun ja Tikoteekin yhteiskehittämishanke
syyskuu - marraskuu 2019**

Yhteistyökumppanit

Ali-Juhakkalan koulu on erityiskoulu eteläisessä Lahdessa. Koulussa on kuusi luokkaa ja opetus tapahtuu toiminta-alueittain tai yksilöllistetyn oppimäärän mukaan oppiaineittain. Kaikilla oppilailla on pidennetty oppivelvollisuus ja koulun yhteydessä toimii iltapäivätoiminta.

Tikoteekki on Kehitysvammaliiton yksikkö, joka koordinoi Suomessa Voimauttavan vuorovaikutuksen koulutusta ja kehittämistä sekä mukauttaa toimintamallia suomalaiseen kulttuuriin sopivaksi tehden yhteistyötä alan toimijoiden kanssa.

Miksi

Ali-Juhakkalan koulun henkilökunta halusi vahvistaa ammattitaitoaan ja saada lisää työtapoja, joilla tukea oppilaiden vuorovaikutusta.

Työntekijät olivat osallistuneet Voimauttavan vuorovaikutuksen perusteet –koulutukseen ja Voimauttava vuorovaikutus – työpajaan, mutta kokivat, että toimintatapa ei ollut siirtynyt arkeen heidän toivomallaan tavalla.

Mitä

Koulun henkilökunta ja Tikoteekin Voimauttavan vuorovaikutuksen koordinaattori sopivat kokeilusta, jonka tavoitteina oli

Lisätä työntekijöiden osaamista Voimauttavasta vuorovaikutuksesta

Vahvistaa työntekijöiden rohkeutta kokeilla Voimauttavaa vuorovaikutusta oppilaiden kanssa

Tavoitteeseen pyrittiin

Etsimällä toimivia, koulun arkeen sopivia Voimauttavan vuorovaikutuksen käytäntöjä

Hyvien käytäntöjen pohjalta kouluun luodaan Voimauttavan vuorovaikutuksen toimintamalli

Miten

- Mukaan kokeiluun lähti kolme luokkaa.
- Tikoteekin Voimauttavan vuorovaikutuksen koordinaattori ja luokkien edustajat kokoontuivat suunnittelutapaamisiin neljä kertaa.
- Tapaamisista tehtiin muistiot, joihin oli kirjattu, mistä keskusteltiin sekä suunnitelma, mitä kokeillaan arjessa tapaamisten välillä.

Miten

Miten: Voimauttava vuorovaikutus –hetket projektioppilaiden kanssa

Tukimateriaalina Yhteinen ilo –vihko:

https://papunet.net/sites/papunet.net/files/tietoa/Vuorovaikutus/vuorovaikutus_KM/yhteinen_ilo_ohjeita_10_2019.pdf

Hyödynnettiin myös HYP-mallin rakennetta:

<https://papunet.net/materiaalia/hyp-huomioiva-yhdessaolo>

Työntekijä virittyy ennen hetkeä Voimauttava vuorovaikutus -taajuudelle kertaamalla Lähi-ihmisen Voimauttavat vuorovaikutustavat (Yhteinen ilo, liite 6)

Hetkelle on aikaa 10 minuuttia päivittäin (oppilas voi pitää taukoja, työntekijä on hänen käytettävissään ja herkistyy mahdollisille uusille aloitteille)

Hetken ainoa tavoite on yhdessäolo, työntekijä herkistyy oppilaan aloitteille, vastaa, liittyy, peilaa... (Yhteinen ilo, liite 6)

Työntekijä kirjaa hetken jälkeen ajatuksensa koulun omalle Päiväkirja-lomakkeelle (mukautettu Yhteinen ilo, liite 7)

Kuukauden kuluttua yksi työntekijä tekee koosteen Päiväkirjalomakkeille kirjatusta asioista, luokkatyömi keskustelee kokemuksista ja tekee jatkosuunnitelman (mukautettu Kooste-lomake HYP-opas, sivu 12)

Voimauttava vuorovaikutus käyttöön: aloitusvaiheen hyvät käytännöt

Aloitetaan pienellä,
innostuneella porukalla.

Voimauttava
vuorovaikutus -
videoesimerkit auttavat
ymmärtämään, mitä VV
tarkoittaa käytännössä.

Suunnitellaan ja sovitaan
selkeästi, mitä kokeillaan,
milloin, ketkä kokeilevat ja
koska kokoonnutaan
arvioimaan.

Sovitaan, kuka tiimistä
koordinoi kokeilua.

Käynnistetään pehmeästi
ja rauhallisesti.

Jokaisella työntekijällä on
mahdollisuus osallistua.

Voimauttava vuorovaikutus käyttöön: aloitusvaiheen hyvät käytännöt

VV-hetkille on lupa, rauha ja selkeä aika.

Lisätään mukaan vähitellen kirjaaminen ja videoinnit.

Jatketaan sitkeästi: muistetaan, että tilanteet, vireystila ym. vaihtelevat ja kerätään rauhassa kokemuksia.

Ollaan itselle armollisia ja opitaan kokemuksista: jos joku asia ei toimi, seuraavalla kerralla voi tehdä toisella tavalla.

Keskustellaan, jaetaan kokemuksia ja tehdään jatkosuunnitelmia tiimissä säännöllisesti.

Kirjataan ja dokumentoidaan yhä johdonmukaisemmin, jotta hahmotetaan paremmin lainalaisuuksia. Pitkäjänteinen kirjaaminen tuottaa tärkeää tietoa.

Suunnitellut VV-hetket auttavat tuntemaan oppilaan paremmin ja herkistymään hänen aloitteilleen. Tartutaan ja vastataan aloitteisiin myös spontaaneissa tilanteissa.

Voimauttava vuorovaikutus käyttöön: laajennussuunnitelma

Hankkeessa mukana olleet luokat jatkavat Voimauttavaa vuorovaikutusta ja ottavat vähitellen mukaan uusia oppilaita.

Rehtorin kanssa suunnitellaan, milloin ja miten Voimauttava vuorovaikutus otetaan käyttöön myös muissa luokissa.

Hankkeessa mukana olleet luokat kirjaavat muistiin hyviä VV-ideoitaan ja -käytäntöjään keskustelun pohjaksi.

Asia viedään pohdittavaksi opettajien kokoukseen.

Voimauttava vuorovaikutus käyttöön: laajennussuunnitelma

Kouluun valitaan vastuuhenkilöt, jotka huolehtivat, että aikataulut ja tarkistuspisteet on sovittu. Hyödynnetään kahden Voimauttavan vuorovaikutuksen syventävään koulutukseen osallistuneen työntekijän osaamista.

Edetään pehmeästi ja rauhallisesti.

Tehdään myös luokkakohtaisia suunnitelmia, jotta löydetään kuhunkin luokkaan sopivimmat toimintatavat.

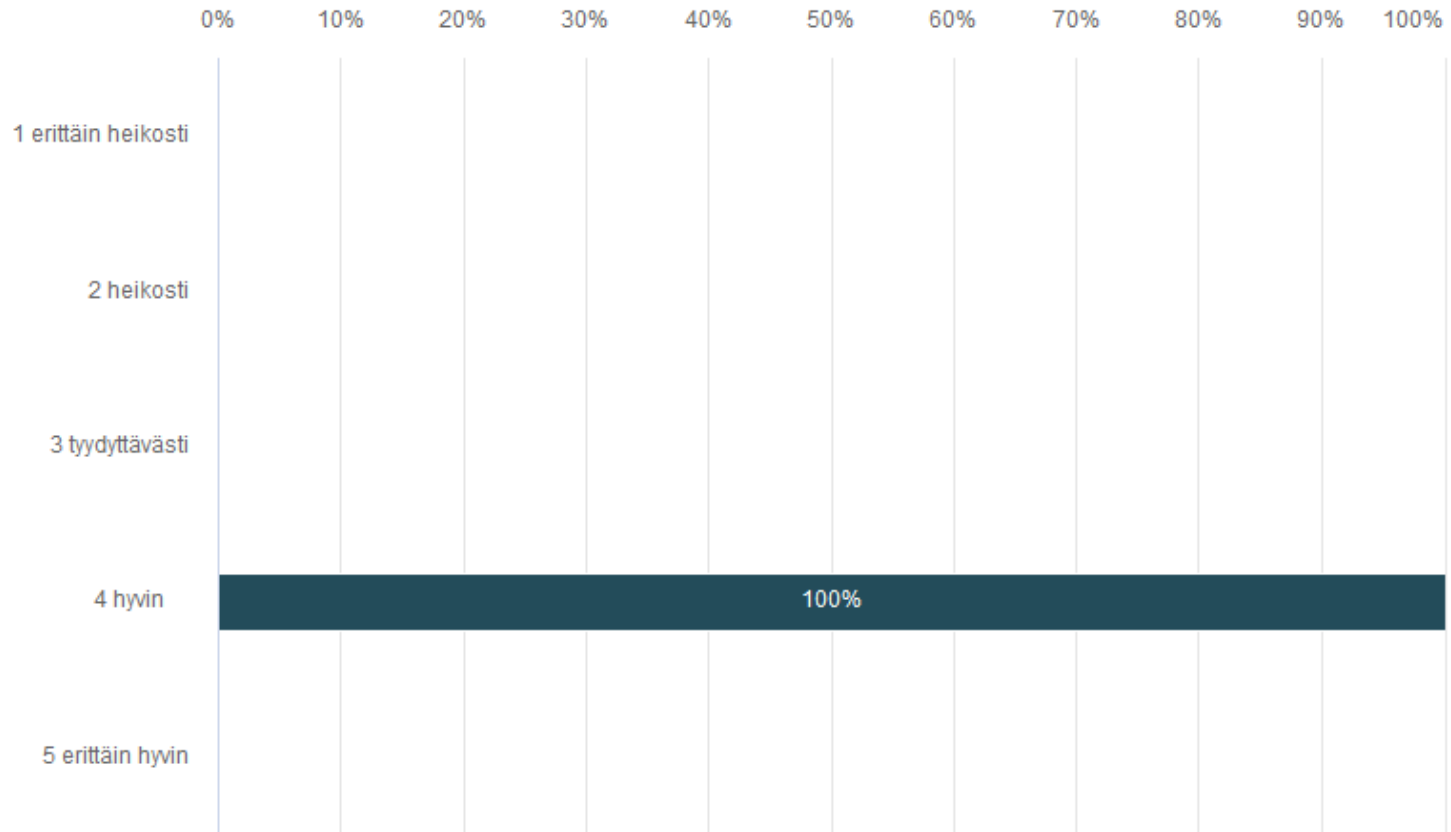
Kun kaikki luokat ovat sisällä asiassa, suunnitellaan myös uusia toimintatapoja (esim. vastuuhenkilöiden ohjaamat Voimauttava vuorovaikutus-videokioskit, muut VV-kehittämispajat jne.)

Ali-Juhakkalan ja Tikoteekin yhteiskehittämishankkeen arviointi

- työntekijät vastasivat kyselyyn hankkeen lopussa

1. Arvioi, miten hyvin tavoitteet saavutettiin kokonaisuudessaan

Vastaajien määrä: 7

Ali-Juhakkalan ja Tikoteekin yhteiskehittämishankkeen arviointi - työntekijät vastasivat kyselyyn hankkeen lopussa

3. Näihin tavoitteisiin pyrittiin seuraavien toimintamuotojen avulla. Arvioi, kuinka hyvin alla luetellut toiminnot mielestäsi tukivat tavoitteiden saavuttamista

Vastaajien määrä: 7

Vastausvaihtoehto: 0 en osallistunut / en tunne toimintaa - pois luettu keskiarvosta

Asteikko: 1 = erittäin heikosti, 2 = heikosti, 3 = tyydyttävästi, 4 = hyvin, 5 = erittäin hyvin

Ali-Juhakkalan ja Tikoteekin yhteiskehittämishankkeen arviointi

- työntekijät vastasivat kyselyyn hankkeen lopussa

4. Mikä kokeilujaksossa oli parasta?

Vastaajien määrä: 5

	Vastaukset
Y	Suunnittelukokoukset siinä mielessä, että paikalla oli eri luokkien työntekijöitä. Yhteinen keskustelu innosti ja vahvisti omaa tekemistä. Koska Kaisa veti suunnittelukokoukset, kenenkään koulun työntekijöistä ei tarvinnut olla ns. kaksoisroolissa. Tämä tuntui vapauttavalta.
Y	Kokeilujakso antoi rauhan rauhassa käyttää aikaa voimauttavan vuorovaikutuksen tekemiseen ja harjoitteluun.
Y	huomata uusia puolia oppilaasta
Y	Jakson aikana pääsi tutustumaan lapseen paremmin voimauttava vuorovaikutushetkien avulla. Kahdenkeskiset hetken lapsen kanssa olivat tärkeitä.
Y	Rohkeus tehdä VV:tä myös muiden kuin projektioppilaan kanssa lisääntyi

5. Mitä olisit kaivannut lisää?

Vastaajien määrä: 3

	Vastaukset
Y	Sitä, että projekti olisi jatkunut pidempään. Siis, että Tikoteekin "ulkopuolinen" olisi ollut mukana. Tämä siksi, että meidän oppilailla on sekä hyviä että huonoja jaksvoja. Nyt oman oppilaan kohdalla sattui sekä hyvä että huono jakso tälle aikavälille. Jäi tunnelma, että aika loppui kesken.
Y	aikaa keskusteluun tiimipalavereissa
Y	Lisää aikaa toteuttaa w-hetkiä.

"Olen aina pitänyt oppilaita tärkeinä ja halunnut tehdä työtä heidän hyvinvointinsa eteen. Kun olen työntekijänä sisäistänyt Voimauttavan vuorovaikutuksen, se on lisännyt lapsen arvoa entisestään. Kun herkistyn aloitteisiin ja pieniinkin asioihin, joita lapsi osaa tehdä, näen hänet isompana ja taitavampana."

Lisätietoa

Voimauttavan vuorovaikutuksen
koordinaattori Kaisa Martikainen,
Kehitysvammaliitto ry, Tikoteekki
[kaisa.martikainen\(at\)kvl.fi](mailto:kaisa.martikainen(at)kvl.fi)

Erityisluokanopettajat Riikka Viskari ja
Riikka Tommila-Väisänen,
Lahden kaupunki, Ali-Juhakkalan koulu
[riikka.viskari\(at\)edu.lahti.fi](mailto:riikka.viskari(at)edu.lahti.fi)
[riikka.tommila-vaisanen\(at\)edu.lahti.fi](mailto:riikka.tommila-vaisanen(at)edu.lahti.fi)